

UCHWAŁA NR XLV / 235 / 2022
RADY GMINY SZCZYTNIKI

z dnia 24 marca 2022 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz
Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2025**

Na podstawie Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2021r., poz. 1372 ze zm.), art. 4¹ ust.1, 2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r., poz. 1119 ze zm.) oraz art. 10 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r., poz. 2050 ze zm) Rada Gminy Szczytniki uchwała, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2025 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Szczytniki.

§ 3. Traci moc uchwała Nr XXXIII/168/2021 Rady Gminy Szczytniki z dnia 18 lutego 2021 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomani na terenie gminy Szczytniki.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 2022 r.

Przewodniczący Rady

Bogdan Augustyniak

**GMINNY PROGRAM
PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
DLA GMINY SZCZYJNIKI
NA LATA 2022-2025**

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie

- I.** Diagnoza sytuacji lokalnej w zakresie problemów związanych z używaniem alkoholu innych substancji psychoaktywnych przez mieszkańców Gminy Szczytniki.
- II.** Problemy wynikające z analizy danych oraz wskaźniki osiągnięcia celów.
- III.** Zadania oraz wskaźniki realizacji zadań.
- IV.** Zasoby Gminy niezbędne w realizacji zadań Programu
- V.** Koordynowanie zadań Programu.
- VI.** Finansowanie zadań Programu.
- VII.** Ewaluacja realizacji zadań programu
- VIII.** Harmonogram zadań.
- IX.** Materiały źródłowe

Wprowadzenie

We wszystkich krajach europejskich alkohol jest traktowany jako towar szczególny i tym samym nie podlega regułom wolnego rynku. Handel alkoholem jest reglamentowany. W Polsce za realizację polityki ograniczającej dostępność alkoholu odpowiedzialny jest samorząd gminny. Reglamentację alkoholu rozpoczyna rada gminy poprzez uchwały określające liczbę zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych i ograniczenia godzin nocnej sprzedaży napojów alkoholowych. Za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych gmina pobiera opłaty, które przeznacza na rozwiązywanie problemów, generowanych przez spożywanie alkoholu. Naprawianie szkód znacznie przekracza kwoty uzyskane z tytułu sprzedaży alkoholu.

W odniesieniu do alkoholu wyróżnia się dwa rodzaje dostępności: ekonomiczną, która rozumiana jest jako relacja między ceną alkoholu a dochodami konsumentów oraz fizyczną określającą gęstość punktów sprzedaży napojów alkoholowych, ich rozmieszczenie na terenie gminy oraz godziny otwarcia placówki. W ramach ograniczania dostępności alkoholu ustawodawca wprowadził regulacje centralne, wynikające wprost z zapisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz regulacje lokalne, wprowadzone przez samorząd.

Podstawą prawną działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych w Polsce jest ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Ustawa ta określa kierunki polityki państwa wobec alkoholu oraz reguluje zagadnienia dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, wskazuje zadania i podmioty odpowiedzialne za ich realizację, a także określa źródła finansowania tych zadań.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2022, zwany dalej Programem, jest elementem „Strategii rozwiązywania problemów społecznych na terenie Gminy Szczytniki na lata 2021-2030”¹. Program określa sposób realizacji zadań własnych gminy wynikających z art. 4¹ ust. 1 ustawy.

Program uwzględnia również zawarte w zapisie art. 12 ust. 7 cytowanej ustawy działania w zakresie ograniczania dostępności alkoholu, w tym dotyczące maksymalnej liczby zezwoleń, usytuowania miejsc sprzedaży, podawania i spożywania napojów alkoholowych oraz ograniczenia godzin sprzedaży nocnej napojów alkoholowych. Uwzględnia również cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, określone w Narodowym Programie Zdrowia.

Podstawy prawne regulujące kwestie realizacji działań z przedmiotowego zakresu.

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2021 r., poz. 1119 z późn.zm.),
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r., poz. 2050 z późn. zm.),
3. Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (Dz.U. z 2021 r., poz. 1956 z późn.zm.),
4. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz. U. z 2020 r., poz. 1057 z późn. zm.),
5. Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. z 2021 r., poz. 711 z późn. zm.),
6. Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2020 r., poz. 176 z późn.zm.),
7. Ustawa z dnia 29 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021r., poz. 305 z późn. zm.),
8. Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych Dz. U. z 2021 r., poz. 1129 z późn. zm.),
9. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2021 r., poz. 1372 z późn. zm.),
10. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2020 r., poz. 1398 z późn. zm.),
11. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2021 r., poz. 1285 z późn. zm.),
12. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r., poz. 1249),
13. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2020 r. poz. 685),
14. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025 (Dz. U. z 2021 r., poz. 642),
15. Ustawa z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2021 r., poz. 2095 z późn. zm.).

I. Diagnoza sytuacji lokalnej w zakresie problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych przez mieszkańców Gminy Szczytniki.

Dane statystyczne udostępnione przez podmioty zajmujące się profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych w Gminie Szczytniki.

Liczba mieszkańców Gminy Szczytniki w latach 2019-2021

	2019	2020	2021
Mieszkańcy ogółem	7805	7771	7723

W celu zdiagnozowania dostępności napojów alkoholowych w Gminie Szczytniki, do opracowania przyjęto wskaźniki wyznaczające tę dostępność, w przedziale lat 2019-2021. Są to: liczba uchwalonych zezwoleń na sprzedaż alkoholu, liczba zezwoleń pozostających poza obiegiem prawnym (wolnych), kwota pozyskanych środków ze sprzedaży poszczególnych rodzajów napojów alkoholowych w punkcie sprzedaży w roku poprzednim, wykazanych w składanych do 31 stycznia każdego roku przez przedsiębiorców oświadczeniach, statystyczna kwota, która przypada rocznie na zakup alkoholu przez każdego mieszkańca Gminy, liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz liczba mieszkańców przypadających na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych. Dane obrazują poniższe tabele.

·Uchwały dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz rynek napojów alkoholowych w Gminie.

Działania	2019	2020	2021
Liczba uchwalonych zezwoleń (limit) ogółem	105	105	105
Liczba zezwoleń pozostających w obrocie prawnym – udzielonych przedsiębiorcom	62	62	62
Liczba zezwoleń niewykorzystanych	43	43	43

Tabela 1. Dane w zakresie liczby zezwoleń pozostającym poza obiegiem prawnym, niewykorzystanych.

Duże liczby zezwoleń uchwalonych i pozostających poza obiegiem prawnym, niewykorzystanych są wskaźnikami bardzo dużej dostępności alkoholu w Gminie.

Dnia 20 lipca 2018 roku Rada Gminy Szczytniki podjęła uchwałę Nr L /285/ 2018 w sprawie ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz zasad usytuowania miejsc sprzedaży napojów alkoholowych na terenie Gminy Szczytniki.

1. Ustala się na terenie Gminy Szczytniki maksymalną liczbę zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych:

- zawierających do 4,5% zawartości alkoholu oraz na piwo przeznaczonych do spożycia:

a) poza miejscem sprzedaży – 25

b) w miejscu sprzedaży -10

-zawierających powyżej 4,5% do 18 % zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa) do spożycia:

a) poza miejscem sprzedaży – 25

b) w miejscu sprzedaży – 10

- zawierających powyżej 18% zawartości alkoholu przeznaczonych do spożycia:

a) poza miejscem sprzedaży- 25

b) w miejscu sprzedaży – 10

Punkty sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży i poza miejscem sprzedaży nie mogą być usytuowane w odległości mniejszej niż 25 m od: szkół, przedszkoli i żłobków, kościołów i cmentarzy, placów zabaw i zakładów opieki zdrowotnej.

Uchwała Rady Gminy Szczytniki z dnia 10 grudnia 2020 roku Nr XXX/156/2020 r. wprowadziła ograniczenie sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży w godzinach nocnych. Ograniczenie to dotyczy sprzedaży prowadzonej w godzinach 23:00 – 6:00 na terenie Gminy Szczytniki.

Rok	2019	2020	2021
Wartość sprzedanego alkoholu ogółem w placówkach na terenie gminy na podstawie oświadczeń złożonych przez przedsiębiorców	3 892 275,00 zł	4 564 353.10 zł	5 386 337,73 zł
Liczba mieszkańców Gminy	7805	7771	7723
Kwota, którą rocznie przeznaczają na zakup alkoholu każdy, statystyczny mieszkaniec Gminy Szczytniki	620,48 zł	587,36 zł	697,44 zł

Tabela 2. Wartość alkoholu sprzedanego w placówkach na terenie gminy na podstawie oświadczeń złożonych przez przedsiębiorców oraz kwota, którą rocznie przeznaczają na zakup alkoholu każdy, statystyczny mieszkaniec Gminy.

Wartość alkoholu sprzedanego na terenie Gminy w latach 2019-2021, na podstawie oświadczeń złożonych przez przedsiębiorców prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych **systematycznie wzrasta**. W 2021 roku, w porównaniu z rokiem 2019 **wpływy wzrosły o 1 494 062,73 zł. Jest to kolejny wskaźnik dużej dostępności alkoholu**. Wskaźnikiem potwierdzającym wzrost dostępności alkoholu jest wzrastająca wartość alkoholu przypadającego na każdego statystycznego mieszkańca Gminy, w 2021 roku wyniosła **697,44 zł**.

Rok	2019	2020	2021
Liczba punktów sprzedaży alkoholu w Gminie	24	24	24
Liczba mieszkańców przypadająca na jeden punkt sprzedaży alkoholu	326	323	321

Tabela 3. Liczba punktów sprzedaży alkoholu w Gminie oraz liczba mieszkańców przypadająca na jeden punkt sprzedaży alkoholu.

Z powyższych danych wynika, że w 2021 roku na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych w Gminie Szczytniki przypadało **321 osób**. Według Światowej Organizacji Zdrowia jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych powinien przypadać 1000-1500 osób.

·Punkt konsultacyjny ds. uzależnień i przemocy.

Rok	2019	2020	2021
Liczba konsultacji – ogółem	494	379	439
w zakresie problemów alkoholowych	211	156	169
w zakresie przemocy w rodzinie	50	37	56
w zakresie pomocy psychologicznej	233	186	212

Tabela 4. Działalność Punktu konsultacyjnego w Szczytnikach.

Punkt konsultacyjny dla osób z problemem uzależnień i przemocy domowej czynny jest 2 x w tygodniu przez 6 godzin (środy i czwartki) w pomieszczeniach GOPS Szczytniki, gdzie dyżur pełni i pomocy udziela terapeuta uzależnień oraz 1x w tygodniu 3 godziny (piątki) w pomieszczeniach Ośrodka Zdrowia w Stawie i Iwanowicach, gdzie mieszkańcy gminy mogą korzystać z pomocy psychologa.

Zadaniem punktu konsultacyjnego jest:

- dostarczanie informacji na temat uzależnień
- dostarczanie informacji o możliwościach podjęcia leczenia
- motywowanie osób nadużywających alkoholu do podjęcia leczenia
- udzielanie wsparcia i pomocy psychospołecznej osobom po zakończonej terapii oraz ich rodzinom
- udzielanie wsparcia i pomocy terapeutycznej osobom doświadczającym przemocy w rodzinie
- udzielanie informacji, gdzie szukać pomocy, również prawnej osobom doświadczającym przemocy
- współpraca z Zespołem Interdyscyplinarnym
- udzielanie wsparcia i pomocy osobom w kryzysie

·Ośrodek Pomocy Społecznej.

	2019	2020	2021
Liczba rodzin objętych pomocą	278	255	257
Liczba rodzin z problemem alkoholowym	6	18	20

Tabela 5. Działalność Ośrodka Pomocy Społecznej.

Realizacja zadań wynikających z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej polega w szczególności na:

- przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń,

- pracy socjalnej,
- prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej,
- analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej,

Pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom, które znajdują się w ciężkich sytuacjach życiowych, a w szczególności z powodu:

- ubóstwa,
- sieroctwa,
- bezdomności,
- bezrobocia,
- niepełnosprawności,
- długotrwałej lub ciężkiej choroby,
- przemocy w rodzinie,
- potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
- alkoholizmu lub narkomanii
- zdarzenia losowego lub sytuacji kryzysowej,
- klęski żywiołowej lub ekologicznej

Pomoc społeczna przyznaje i wypłaca zasiłki stałe, okresowe i celowe.

II. Problemy wynikające z analizy danych oraz wskaźniki osiągnięcia celów.

Cele, to przyszłe stany, które zamierzamy osiągnąć dzięki konkretnym działaniom#. Winny się odnosić do kluczowych, zidentyfikowanych problemów i być definiowane w kategoriach otrzymywanych korzyści.

Problemy wynikające z diagnozy	Cele możliwe do osiągnięcia
<p><u>Zwiększona dostępności alkoholu w Gminie:</u> - duża liczba niewykorzystanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych - wysoka kwota, którą rocznie przeznaczają na zakup alkoholu każdy statystyczny mieszkaniec Gminy - niekorzystna liczba osób przypadających na 1 punkt sprzedaży napojów alkoholowych</p>	<p><u>Cel główny:</u> ograniczenie dostępności alkoholu w Gminie poprzez: <u>Cele szczegółowe:</u> - obniżenie liczby zezwoleń niewykorzystanych przez przedsiębiorców - zwiększenie odległości punktów sprzedaży od obiektów chronionych</p>
<p>Duży procent osób dorosłych pije alkohol w sposób ryzykowny.</p>	<p><u>Cel główny:</u> Ograniczenie liczby osób dorosłych pijących alkohol w sposób ryzykowny. <u>Cel szczegółowy:</u> - Zapewnienie odpowiedniej liczby programów dla osób dorosłych pijących alkohol w sposób ryzykowny.</p>
<p>Duże spożycie alkoholu przez dzieci i młodzież oraz niski wiek inicjacji alkoholowej.</p>	<p><u>Cel główny:</u> Ograniczenie picia alkoholu, w tym opóźnienie wieku inicjacji alkoholowej. <u>Cel szczegółowy:</u> Zapewnienie udziału w programach z zakresu profilaktyki uniwersalnej.</p>
<p>Uczniowie sięgają po napoje wysokoprocentowe.</p>	<p><u>Cel główny:</u> Ograniczenie picia alkoholu, przez uczniów szkół</p>

	<p>podstawowych.</p> <p><u>Cel szczegółowy:</u> Zapewnienie udziału w programach z zakresu profilaktyki uniwersalnej i selektywnej.</p>
Rodzice podchodzą liberalnie do picia alkoholu przez ich dzieci.	<p><u>Cel główny:</u> Ograniczenie liberalnego podejścia rodziców do picia alkoholu przez ich dzieci.</p> <p><u>Cel szczegółowy:</u> - Zapewnienie możliwości udziału rodziców w warsztatach w zakresie używania alkoholu, w tym utrzymania abstynencji przez ich dzieci.</p>
Szkody zdrowotne i rozwojowe u dzieci z rodzin z problemem alkoholowym.	<p><u>Cel główny:</u> Ograniczenie szkód zdrowotnych i rozwojowych u dzieci z rodzin z problemem alkoholowym.</p> <p><u>Cele szczegółowe:</u> - Zwiększenie dostępności pomocy psychologicznej i socjoterapeutycznej u dzieci z rodzin z problemem alkoholowym. - Zwiększenie kompetencji nauczycieli w zakresie rozpoznawania dzieci z rodzin z problemem alkoholowym. - zdobycie lub zwiększenie kompetencji nauczycieli w zakresie pracy z dzieckiem z rodziny z problemem alkoholowym. - poprawa relacji między rodzicami /opiekunami a dzieckiem.</p>
Przemoc rówieśnicza wśród uczniów.	<p><u>Cel główny:</u> Ograniczenie zachowań uczniów w zakresie przemocy rówieśniczej.</p> <p><u>Cel szczegółowy:</u> - Zapewnienie możliwości udziału w programie w zakresie przeciwdziałania przemocy rówieśniczej.</p>

III. Zadania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na lata 2022-2025.

1. Zadania wskazane w Narodowym Programie Zdrowia na 2021-2025.

Są to zadania regulacyjne, zapewniające skuteczne egzekwowanie przepisów, prowadzące do stopniowego zmniejszanie dostępności fizycznej alkoholu, a tym samym ograniczające szkody wynikające z używania alkoholu. Alkohol „odpowiada” w 100% za takie komplikacje zdrowotne jak zaburzenia psychiczne i behawioralne związane z alkoholem, zatrucia, alkoholową marskość wątroby, choroby serca i nowotwory. Badania ostatnich dziesięcioleci przyniosły wiele wyników dokumentujących silną zależność między poziomem konsumpcji alkoholu a wieloma problemami zdrowia i porządku publicznego. Konsumpcja alkoholu związana jest również z zakłóceniami porządku publicznego i przemocą w rodzinie. Jest wiele badań, które pokazują, że dostępność alkoholu ma kluczowe znaczenie dla wielkości konsumpcji. **Wzrost liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych, przedłużenie godzin ich otwarcia, samoobsługa prowadzą do wzrostu konsumpcji, natomiast ograniczenie dostępności – do jej spadku.** Dostępność ma więc wpływ na wielkość konsumpcji, a ta z kolei na rozpowszechnienie problemów społecznych.

Z analizy danych zebranych na potrzeby konstruowania niniejszego Programu wynika, że dostępność alkoholu w Gminie Szczytniki jest duża. Powołując się na zapis art. 12.ust. 7 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi[#] zasugerowano działania w zakresie ograniczania dostępności alkoholu w Gminie.

**Sugerowane działania w zakresie ograniczenia dostępności alkoholu
w Gminie Szczytniki**

1. Obniżenie liczby uchwalonych zezwoleń do liczby wydanych (udzielonych) przedsiębiorcom.
2. Zwiększenie odległości punktów sprzedaży od obiektów chronionych.

2. Zadania z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi

Zadania	Wskaźniki realizacji zadań	Realizator zadania
1. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem od alkoholu i narkotyków.		
Prowadzenie punktu konsultacyjnego <u>Adresaci zadania:</u> Mieszkańcy Gminy	- liczba udzielonych porad	terapeuta uzależnień psycholog
Organizowanie zajęć w zakresie wzmacniania trzeźwienia. <u>Adresaci zadania:</u> Osoby uzależnione	- liczba zajęć - liczba osób uczestniczących w zajęciach	terapeuta uzależnień psycholog
2. Udzielanie rodzinom, w których wstępują problemy alkoholowe, pomoc psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.		
Organizowanie dla dzieci i młodzieży pochodzących ze środowisk zagrożonych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie w okresie wakacji i ferii różnych form wypoczynku z programami profilaktycznymi i socjoterapeutycznymi. <u>Adresaci zadania:</u> dzieci i młodzieży pochodząca ze środowisk zagrożonych problemami uzależnień	- liczba odbiorców wdrażanych działań	GKRPA OPS
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii i uzależnień behawioralnych w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.		
Organizowanie i prowadzenie na terenie szkół rekomendowanych programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży, w tym uzależnień behawioralnych. <u>Adresaci zadania:</u> dzieci i młodzież szkół na terenie Gminy	- liczba realizowanych programów - liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w programach - liczba uczestników programu	Instruktorzy programów rekomendowanych Osoby posiadające odpowiednie kwalifikacje
Organizowanie i prowadzenie na terenie szkół programów dla rodziców z zakresu „poprawa umiejętności rodzicielskich” w tym uzależnień behawioralnych <u>Adresaci zadania:</u> Rodzice dzieci i młodzieży szkół na terenie Gminy	- liczba realizowanych programów - liczba uczestników programu	Osoby posiadające odpowiednie kwalifikacje

Realizacja innych niż rekomendowane programów z profilaktyki przeciwdziałania uzależnieniom, w tym uzależnień behawioralnych. <u>Adresaci zadania:</u> dzieci i młodzież szkół	- liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w programach -liczba programów	Osoby posiadające odpowiednie kwalifikacje
Zaopatrzenie w wydawnictwa dotyczące problematyki uzależnień w tym uzależnień behawioralnych, przemocy w rodzinie (broszury, czasopisma, książki) instytucji, zakładów, jednostek gminy deklarujących pracę na rzecz prowadzenia profilaktyki uzależnień. <u>Adresaci zadania:</u> Mieszkańcy Gminy	- szacunkowa liczba odbiorców	GKRPA
Szkolenia dla służb zajmujących się profilaktyką i przeciwdziałaniem przemocy domowej <u>Adresaci zadania:</u> policja, pracownicy GKRPA, GOPS, ZI, kadra pedagogiczna.	- liczba zrealizowanych szkoleń - liczba uczestników szkoleń	Osoby posiadające odpowiednie kwalifikacje
Zorganizowanie szkolenia dla sprzedawców i właścicieli sklepów handlujących napojami alkoholowymi <u>Adresaci zadania:</u> Sprzedawcy handlujący alkoholem	- liczba uczestników szkoleń	Instruktorzy programów szkolenia dla sprzedawców
Prowadzenie zajęć profilaktycznych z elementami pozalekcyjnych zajęć sportowych dla uczniów. <u>Adresaci zadania:</u> Dzieci i młodzież	- liczba programów proponowanych uczniom - liczba uczniów	Trenerzy sportowi Nauczyciele
Udział mieszkańców Gminy w organizowanych przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, Urząd Marszałkowski WW lokalnych kampanii edukacyjnych dotyczących problematyki uzależnień i przemocy w rodzinie <u>Adresaci zadania:</u> Mieszkańcy Gminy	- liczba zrealizowanych kampanii edukacyjnych - szacunkowa liczba uczestniczących osób	GKRPA
4. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.		
Podjęcie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art.13 ¹ (ograniczenia dotyczące reklamy i promocji napojów alkoholowych). <u>Adresaci zadania:</u> Mieszkańcy Gminy	- liczba podjętych interwencji z art. 13 ¹	GKRPA Policja
Podjęcie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art.15 (osoby objęte zakazem sprzedaży, podawania napojów alkoholowych).	- liczba podjętych interwencji z art. 15	GKRPA Policja

<u>Adresaci zadania:</u> Mieszkańcy Gminy		
5. Zadania gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych		
Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu wobec osób uzależnionych od alkoholu <u>Adresaci zadania:</u> Mieszkańcy Gminy	- liczba przyjętych wniosków - liczba osób zmotywowanych do podjęcia leczenia dobrowolnego - liczba osób, które zostały skierowane na badanie przez biegłych - liczba wniosków skierowanych do sądu	GKRPA
Realizowanie działań kontrolnych w stosunku do podmiotów prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych, w <u>Adresaci zadania:</u> Przedsiębiorcy handlujący alkoholem	- liczba zaplanowanych kontroli - liczba przeprowadzonych kontroli	
Opiniowanie wniosków przedsiębiorców ubiegających się o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych <u>Adresaci zadania:</u> Potencjalni przedsiębiorcy w zakresie handlu alkoholem	- liczba zaopiniowanych wniosków o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	
Udział członków komisji w pracach grup roboczych ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie <u>Adresaci zadania:</u> Uczestnicy procedury Niebieska Karta	- liczba grup roboczych z udziałem członków Komisji	

IV. Zasoby Gminy niezbędne w realizacji zadań Programu

1. Analiza SWOT[#]

Przy określaniu priorytetów działań w pracach nad Gminnym Programem zastosowano analizę SWOT, oceniającą zarówno wewnętrzne, jak i zewnętrzne czynniki wpływające na realizację zadań.

Analiza SWOT jest jedną z najczęściej stosowanych i najprostszych technik analitycznych.

Prawidłowa diagnoza poszczególnych okoliczności pozwoli na osiągnięcie celów, którym służy analiza SWOT. Celami tymi są:

- unikanie zagrożeń,
- wykorzystywanie szans,
- wzmacnianie słabych stron,
- opieranie się na mocnych stronach.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
¾funkcjonowanie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; ¾zaangażowanie pracowników GOPS; ¾funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego, GKRPA; ¾funkcjonowanie wielu programów pomocy, ¾wsparcie dla osób uzależnionych od alkoholu i	¾problem z dostępem do terapii i innych specjalistów; ¾niewystarczający dostęp do placówek rehabilitacyjnych, ¾niska aktywizacja społeczna i zawodowa mieszkańców

narkotyków; ¾pozyskiwanie przez Gminę środków pozabudżetowych; ¾	
SZANSE	ZAGROŻENIA
¾dotacje ze środków zewnętrznych; ¾nowe możliwości udzielenia pomocy osobom potrzebującym; ¾wzrost jakości usług w zakresie pomocy społecznej; ¾kontynuacja i realizacja nowych projektów socjalnych we współpracy z organizacjami pozarządowymi; ¾	¾bierność osób objętych pomocą społeczną i nasilanie się postaw roszczeniowych; ¾brak współpracy w kontekście rozwiązywania problemów uzależnień między gminami; ¾wykluczenie społeczne osób uzależnionych w przypadku braku podjęcia terapii; ¾zjawisko „dziedziczenia bezrobocia” i wyuczonej bezradności.

2. Podmioty współdziałające w realizacji Gminnego Programu

- Gminna Komisja ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- Punkt Konsultacyjny w Szczytnikach.
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczytnikach.
- Komisariat Policji w Koźminku
- Zespoły Szkół w Szczytnikach, Iwanowicach, Stawie, Radliczycach i Marchwaczu
- Punkty pomocy psychologicznej w Ośrodkach Zdrowia w Iwanowicach i w Stawie.

V. Koordynowanie realizacji zadań Programu.

1. Koordynację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Programu Przeciwdziałania Narkomanii powierza się Pełnomocnikowi Wójta ds. Uzależnień.
4. Obsługę administracyjną i prawną Komisji zapewnia Urząd Gminy.

VI. Finansowanie zadań Programu.

1. Gminny Program realizowany będzie przez cały rok kalendarzowy w ramach środków finansowych, planowanych w budżecie Gminy, pozyskiwanych zgodnie z art. 9 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, z tytułu wydawania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

2. Określa je preliminarz wydatków opracowany na dany rok, zgodny z projektem budżetu Gminy w dziale 851 – ochrona zdrowia, w rozdziale 85154 - przeciwdziałanie alkoholizmowi oraz w rozdziale 85153 – zwalczanie narkomanii.

3. Niewykorzystane środki przeznaczone na realizację Programu przesuwa się jako środki niewygasające na realizację zadań wymagających kontynuacji w roku następnym do momentu uprawomocnienia się nowego Gminnego Programu.

4. Zakupy i zlecenia zewnętrzne dokonywane są na podstawie zlecenia zadań.

5. Zasady wynagradzania członków GKRPA w Szczytnikach:

- ustala się dla członków GKRPA wynagrodzenie brutto za pracę w posiedzeniu Gminnej Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w kwocie 250 zł wg listy obecności.
- zwrot kosztów podróży za wyjazdy na szkolenia wg obowiązujących przepisów.

VII. Ewaluacja realizacji zadań programu

Ewaluacja jest badaniem wartości programu. Polegać będzie na ocenie stopnia realizacji, wskazanych w Gminnym programie celów podjętych zadań i analizą przypisanych do każdego zadania wskaźników ich

realizacji Jest niezbędna w przygotowaniu raportu z wykonania w kolejnym roku gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii i wskazania efektów jego realizacji. **Raport przedkładać składać będzie Wójt Radzie Gminy w terminie do 30 czerwca roku następującego po roku, którego dotyczy raport.** W raporcie zawarta będzie ewaluacja zadań realizowanych w aktualnym Gminnym programie.

VIII. Materiały źródłowe

1. Sierosławski J., Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z ogólnopolskich badań ankietowych zrealizowanych w 2019 r. ESPAD 2019. Warszawa 2020.

2. Budowa gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych z wykorzystaniem metody drzewa problemów – drzewa celów. Katarzyna Łukowska, Katarzyna Okulicz-Kozaryn, Fundacja ETOH, Warszawa 2016.

3. Rekomendacje do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2022 roku; PARPA; Warszawa 2021.

4. Michał Trocki redakcja naukowa, Nowoczesne zarządzanie projektami, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2012.

5. Strategia rozwiązywania problemów społecznych na terenie Gminy Szczytniki na lata 2021-2030”.

UZASADNIENIE

do Uchwały Nr XLV / 235 / /2022

Rady Gminy Szczytniki

z dnia 24 marca 2022 r.

w sprawie: przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2025

Konieczność stworzenia nowego Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii nałożyła ustawa z dnia 17 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw. Ustawa ta określa zasadnicze zmiany w ustawach: o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz w ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii.

Z dniem 1 stycznia 2022 roku, w miejsce Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Krajowego Biura Przeciwdziałania Narkomanii zostało utworzone Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom (KCPU), które prowadzić będzie działalność w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych. Zmiana ta była od wielu lat wyczekiwana przez samorządy gminne. KCPU zajmować się będzie kompleksowo przeciwdziałaniem problemowemu używaniu substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych.

Samorządy gminne są zobowiązane nie później niż do 31 marca 2022 roku przyjąć nowe, wspólne gminne programy profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.

Ważnym elementem nowych gminnych programów stają się również zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym art. 41 ust. 1 pkt 3 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, które otrzymało brzmienie „Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkolnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.

Przyjmowanie na czas czterech lat nowych gminnych programów profilaktycznych i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii było również wskazywane przez samorządy gminne.

Finansowanie nowych gminnych programów pozostaje ze środków z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, co sprawi, że placówki oświatowe będą częściej realizowały programy związane z narastającymi problemami uzależnień behawioralnych.

Do nowego programu dołączono dane liczbowe, zebrane od podmiotów realizujących zadania w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień, dotyczące całego 2021 roku, co nie było możliwe podczas konstrukcji programu na rok 2022 (program był konstruowany w roku 2021). Dane dotyczą lat 2019-2021 i pokazują dynamikę problemów. Wykazana tendencja wzrostowa poszczególnych problemów pozwala na bardziej precyzyjne zaplanowanie zadań. Daje

to szansę na skuteczniejsze, nacelowane na zdefiniowany problem działania i w efekcie uzyskanie oczekiwanych efektów, rozwiązań.

Program profilaktyki określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki uzależnień. Jest ona zgodna z kierunkami określonymi w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2021-2025. Wskazuje zadania na rzecz zintegrowanych przeciwdziałań uzależnieniom w tym: uzależnieniom od tytoniu (nikotyny), od alkoholu od uzależnień behawioralnych i od narkotyków. Wszystkie te zagadnienia zawarte są w celu operacyjnym 2 Narodowego Programu Zdrowia: Profilaktyka uzależnień.

Obowiązek podejmowania działań zmierzających do ograniczania spożycia napojów alkoholowych wynika z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi w art. 1 ust. 1, art. 2 ust. 4. Natomiast z art. 12 ust. 7 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi wynika nakaz uwzględniania w gminnych programach profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, usytuowania miejsc sprzedaży, podawania i spożywania napojów alkoholowych oraz godzin sprzedaży nocnej napojów alkoholowych, w nowym Programie jest podkreślone.

Projekt Programu na lata 2022- 2025 został pozytywnie zaopiniowany przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

W świetle powyższych argumentów podjęcie uchwały w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022- 2025 jest całkowicie uzasadnione.